

Advies inzake Adviesstructuur Noord-Nederland

SER Noord-Nederland advies nr. 76

- gevraagd advies
- behandeld in de vergadering van 8 december 2006
- uitgebracht op 31 december 2006

SEAN Advies m.b.t. Adviesstructuur Noord Nederland (zoals besproken in de SEAN vergadering d.d. 8 december 2006)

WM 27 december 2007

SEAN Advies met betrekking tot de institutionele invulling van de SEAN per 1 januari 2007 (of zo spoedig mogelijk daarna).

In het overleg van 31 oktober jl. tussen SEAN Agendacommissie en het DB-SNN is afgesproken dat de SEAN met een voorstel komt met betrekking tot institutionele invulling van de adviesraad per 1 januari 2007 (of zo spoedig mogelijk daarna). De SEAN is ingesteld bij SNN verordening. De SEAN gaat er van uit dat deze verordening de basis is en blijft van de adviesraad. Waar nodig dient de verordening te worden aangepast aan de nieuwe samenstelling van de adviesraad.

Wijzigingen

Naam	SEAN wordt Sociaal Economische Raad Noord Nederland (SER Noord Nederland). Met ingang van 1 januari 2007 (of zo spoedig mogelijk daarna). Dit in navolging van de landelijke trend van provinciale adviesraden.
Leden Zetelverdeling	Sociale partners Noord Nederland. 5 x werkgeverszijde (2x VNO-NCW, 2x MKB, 1x NLTO) 5 x werknemerszijde (3x FNV, 1x CNV, 1x Unie MPH)
"Kroonleden"	Maximaal 6 zetels op voordracht van het DB-SNN. Gezien de sociaal en ruimtelijk economische problematiek in Noord Nederland vindt de SEAN het van nadrukkelijk belang dat de gemeenten / NG4 hierin worden betrokken c.q. zijn vertegenwoordigd. Tevens worden er vaste plaatsvervangende "kroonleden" aangewezen, welke vervangen bij afwezigheid van een "kroonlid".
Voorzitter	Onafhankelijk voorzitter op bindende voordracht afwisselend door werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties. Bij het installeren van de SER Noord Nederland zal er tevens een nieuwe voorzitter worden geïnstalleerd, op voordracht van de werkgeversorganisaties.
Agendacommissie	Voorzitter, secretaris, VNO-NCW-lid, FNV-lid. (Gemeentelijke afvaardiging vervalt bij nieuwe samenstelling).
Overleg SNN	Aansluitend aan de vergaderingen van de Agendacommissie zal structureel een informeel overleg worden ingepland met de voorzitter van de Bestuurscommissie Economische Zaken en Toerisme. Jaarlijks in september vindt er overleg plaats tussen DB-SNN en de Agendacommissie van de SER Noord Nederland.
Financiering	Er wordt uitgegaan van een in basis ongewijzigde financiering en ongewijzigde begroting. Op basis van de uiteindelijke samenstelling van de raad kunnen zich wijzigingen voordoen (vergoedingen, huisvesting, drukwerk etc.). Hier wordt derhalve later op teruggekomen (PM).

Adviesstructuur Noord Nederland

WM, december 2006

Verslag overleg SEAN Agendacommissie en een afvaardiging van het DB-SNN d.d. 31 oktober 2007 inzake de adviesstructuur Noord Nederland

Op 31 oktober 2006 heeft er op verzoek van de SEAN Agendacommissie een informeel overleg plaatsgevonden tussen de SEAN-Agendacommissie en een afvaardiging van het Dagelijkse Bestuur van het SNN. In deze bespreking is de Adviesstructuur Noord Nederland per 1 januari 2007 besproken. Onderstaand een overzicht van de besproken punten.

In juni jongstleden is de SEAN leden ter informatie een concept discussie notitie toegezonden met betrekking tot de adviesstructuur Noord Nederland. De aanleiding voor de SEAN Agendacommissie om deze notitie te schrijven was het aflopen van de Kompas periode en het opheffen van de AMA en de ArA.

De Agendacommissie heeft aangegeven dat zij bijzonder waarde hecht aan adviesorganen, zowel op strategisch niveau (SEAN), maar ook op operationeel niveau. Een aanpak a la UIL-NN en een "Horizon" aanpak passen hierbij op operationeel niveau om de kansrijke clusters en Pieken van de grond te krijgen vanuit de markt.

Het DB-SNN ziet ook hier een aansluiting naar de 4-O groepen die worden gekoppeld aan de programmacommissie die gaat over de Kompasgeldten 2007-2010.

Het DB SNN onderschrijft het belang van een strategisch adviesorgaan in Noord Nederland. De wens is echter om de SEAN voort te laten bestaan als noordelijke SER waarbij er geen bestuurders meer deel uit maken van de SEAN maar er gewerkt gaat worden met "kroonleden". Dit voorkomt een dubbele petfunctie van de bestuurders.

De Agendacommissie is het eens met de DB-SNN gedachte om te komen tot een Noordelijke SER, waarbij zij echter aantekent dat de sociale partners altijd een meerderheid dienen te hebben in deze raad.

De Agendacommissie benadrukt de wederzijds verantwoordelijkheid tussen adviesorgaan en DB-SNN en het belang van een goede verhouding tussen gevraagde en ongevraagde adviezen.

Ook wenst de Agendacommissie middels de "Kroonleden" beleidsinhoudelijke expertise inbreng op thema's zoals daar bijvoorbeeld zijn: onderwijs, arbeidsmarkt, ruimtelijke ordening, economische vraagstukken etc. Dit is ook te linken aan bijvoorbeeld de 4-O groepen.

Verder hecht de Agendacommissie er aan om de voorzitter van de Bestuurscommissie EZ lid te laten blijven van de SEAN-Agendacommissie. Het DB-SNN onderschrijft dit.

Altenerend dragen de werkgevers- en werknemersleden een onafhankelijke voorzitter voor op bindende voordracht. De onafhankelijke voorzitter wordt door het DB-SNN benoemd. Het DB-SNN stemt in met dit voorstel.

De Agendacommissie heeft aangegeven na te zullen denken over een institutionele invulling van de raad.

Adviesstructuur “nieuwe stijl” Noord Nederland

Het DB SNN heeft aangegeven te zullen komen met een adviesaanvraag aangaande de adviesstructuur in Noord Nederland (SEAN, ArA en AMa). Dit alles binnen het kader onderstaande ontwikkelingen.

- We naderen het einde van de Kompasperiode in 2006. Effectiviteit en know-how in Adviesraden moet behouden blijven en worden gebruikt in een aangepaste adviesstructuur. Behoud van een adviesstructuur is noodzakelijk om slagvaardig en snel te kunnen operen als regio.
- De notitie Koers Verlegd (mei 2005), een uitwerking van de Strategische Agenda Noord Nederland (januari 2005) ondersteunen eerdergenoemd punt.
- EZ centraal en de nota Pieken in de Delta (potentiële clusters) vragen een andere aanpak in werken die aansluit bij werkwijze EZ centraal en de nota. Een regionale clusteraanpak anticipeert hier op.

Inmiddels is bekend dat het DB-SNN voortbestaan van de AMa en de ArA in de huidige vorm niet ambieert.

Gewenste Adviesstructuur

In december 2004 schreef de SEAN over de adviesstructuur:

.... "is het van belang dat er herijking van deze adviesraden (AMa en ArA) plaatsvindt op het keerpunt van verdere ontwikkeling van de toekomstvisie voor Noord-Nederland. Werken de adviesraden nu binnen de Kompaskaders; voor een toekomstvisie die verder reikt zal een ander kader noodzakelijk zijn met daarbij mogelijke andere werkwijzen en voor een langere duur dan de Kompasperiode. De SEAN doelt hier niet alleen op herijking van het doel van de adviesraden, maar ook de samenstelling, handelingsvrijheid, beschikbaarheid van middelen en een stevige positionering. De raad verwijst hier ook naar haar eerdere adviezen waarin de positieve ervaringen met de marktsectorcommissies niet onvermeld zijn gebleven. De nadruk moet liggen op slagvaardigheid van handelen en korte (communicatie- en besluit-)lijnen.

Een eigen budget geeft de adviesraden snelheid van handelen waarmee in de besluitvorming m.b.t. kansrijke investeringen meer aansluiten bij de snelheid van handelen van de markt en ontwikkelingen m.b.t. de projectorganisaties die de clusters onderzoeken."..... " Vanzelfsprekend wordt hierover achteraf verantwoording afgelegd."

De SEAN wil dus een adviesstructuur die flexibel is en is ingericht op clusterbenadering. Zodanig dat clusters kunnen wijzigen; er kunnen ook clusters afvallen; er kunnen clusters bijkomen. Een adviesstructuur die hier op is gericht, creëert effectiviteit en efficiency.

Het standpunt van de SEAN in het recente verleden, zoals verwoord in het advies van december jongstleden spreekt over:

Clusters

De genoemde clusters in het Prisma Rapport (en door de SEAN overgenomen) zijn:

1. Chemie – biomassa – energie.
2. Wonen – zorg – recreatie – kennisoverdracht.
3. Water – milieu – landschap – zuivel – zetmeel.
4. Multisensorsystemen – administratieve dataverwerking – IT.

Door de SEAN is toegevoegd:

5. Leefbaarheidsagenda (arbeidsmarkt – onderwijs – welzijn/zorg – cultuur).

Binnen deze standpuntbepaling is clustervorming dus van essentieel belang voor een totale adviesstructuur.

Clustervorming vraagt verschillende expertises in de fasen waar een clustervorming doorheen gaat. Een goede mix van noordelijke deelnemers en deelnemers met een onafhankelijke positie en professionele ervaring in andere regio's en die met clustervorming bekend zijn is daarbij een voorwaarde.

De uitwerking en prioritering in **economische** regionale activiteiten moet in gezamenlijkheid gebeuren: door overheid, bedrijfsleven (in brede zin markt organisaties + maatschappelijke organisaties) en kennisinstellingen. Het is van belang dat:

- rond de clusters innoverende kennisontwikkeling wordt geprogrammeerd, waarbij niet alleen kennisontwikkeling van belang is maar ook kennisuitwisseling tussen bedrijven een drijvende kracht voor een cluster kan zijn, leidend tot een betere samenwerking en snellere innovatie;
- potentiële nieuwe kennissterkten moeten worden ontwikkeld, waarbij kennis regionaal moet worden gezocht maar ook nationale en internationale sourcing belangrijk is;
- onderwijs- en scholingsmogelijkheden moeten worden gefaciliteerd voor de gekozen clusters om de capaciteit van de beroepsbevolking hoog te houden;
- het bestuurlijk klimaat een warm voedingsbed is voor ontwikkeling van clusters onder andere door maximale facilitering in wet- en regelgeving en het creëren van een *langdurig* optimaal bestuurlijk klimaat;
- er waar nodig selling power wordt ingehuurd en kwaliteiten worden benut van noordelingen in den vreemde;
- er grondig wordt gekeken naar bedrijven, zowel groot als klein, met groeipotentie en innovatiedrang zodat deze vroegtijdig in het denk- en ontwikkelingsproces worden meegenomen en zich (mee) kunnen ontwikkelen.

Voor de **sociale en culturele** ontwikkelingen in Noord-Nederland geldt even zoals voor de economische agenda een verdergaande uitvoering en prioritering. Het is belangrijk dat het Samenwerkingsverband intensiever communiceert met de gemeenten. Met name bij de gemeenten ligt de verantwoordelijkheid voor die wet- en regelgeving die van invloed is op het sociale beleid in de regio, zoals de Wet Werk en Bijstand en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Steeds meer zal gebiedsgericht en integraal gewerkt moeten worden om de sociale cohesie en culturele kwaliteit van de regio te verhogen.

Noord-Nederland heeft een uniek woon- en leefklimaat. Letterlijke rust en ruimte die onderscheidend zijn in Nederland en door de inwoners van het gebied bijzonder gewaardeerd wordt. Er is in Noord-Nederland nog ruimte om economische, sociale, culturele en ecologische kwaliteit in samenhang met de fysieke ruimte te intensiveren. Het mal – contramal model is hierin een belangrijk gegeven. Daarnaast is het van belang om voor de leefbaarheid en leefkwaliteit beleidskaders te formuleren. Beleidskaders op gebieden als onderwijs, arbeidsmarkt, cultuur en welzijn/zorg, die met de geformuleerde maatschappelijke en economische kaders samengaan.

UILN-N

Recent is de evaluatie van het Uitvoeringsprogramma Innovatie Landbouw Noord-Nederland (UILN-N) gepresenteerd. De SEAN is content met de uitkomsten van dit evaluatierapport. Veruit de meeste projecten zijn innovatief en structuurversterkend en de regeling is voor vrijwel alle partijen goed toegankelijk. En er is meer bedrijvigheid en werkgelegenheid gecreëerd. De SEAN is van mening dat de conclusies uit de evaluatie een modelvoorbeeld zijn voor hoe clustervorming plaats moet vinden.

De SEAN is van mening dat de werkwijze zoals in het cluster Agribusiness heeft plaatsgevonden, gehandhaafd dient te worden. Naast de drie loketten in de provinciehuizen is in Noord Nederland de adviesraad voor de Agribusiness (ArA) ingesteld voor de uitvoering van het UILN-N. De ArA functioneert als 4^e loket met name in de aanloopfase op weg naar projecten zeer effectief. De taken van de ArA waren drieledig: concrete projecten m.b.t. innovatie landbouw, partijen bij elkaar brengen en adviseren en adviezen uitbrengen.. De Ara werkt informeel, dicht bij de markt en heeft een groot netwerk. De SEAN denkt niet dat dezelfde projecten zouden zij gegenereerd als e.e.a. landelijk georganiseerd zou zijn. Met name de proactieve rol, die er bij een landelijke organisatie niet zal zijn, verdient vervolg zowel in het realiseren van concrete projecten als in bemiddeling.

Het UILN-N programma is succesvol en verdient gezien de uitkomsten van de evaluatie en de bovenstaande opvattingen vervolg. De regeling is laagdrempelig en flexibel zeker ook voor kleine actoren. Het UILN-N programma is effectief! Vooral ook in het financieren van projecten die geïnitieerd worden door (groepen) kleine ondernemers. Het UILN-N blijkt hier een welkome aanvulling op nationale en Europese subsidieregelingen en programma's.

De SEAN is van mening dat de toegevoegde waarden van deze werkwijze is bewezen en dat continuering van deze werkwijze op het gebied van Agribusiness gewenst is om de opgebouwde expertise niet verloren te laten gaan. Ook in het werkveld van Economische Zaken zou deze werkwijze ingevoerd moeten worden, waarbij een flexibele structuur ontstaat die is gericht op clusterbenadering en proactief, praktisch en slagvaardig is in samenwerking. Met daarbij overigens wel de aantekening dat er enige ruimte in het budget moet worden toegevoegd voor ondersteuning en aanmoediging van innovatieve tendensen. Uit de UILN-N evaluatie bleek nadrukkelijk dat voorbeeldprojecten, voorlichting en toekomststudies vaak moeilijk zijn te financieren vanuit een programma maar wel van belang zijn voor het creëren van een klimaat van ondernemerschap en innovativiteit.

Ontwikkelingen elders in het land

In maart 2005 heeft het symposium plaatsgevonden "Horizon van het Noorden". Doel van het symposium was in nauwe samenspraak met innovatieve ondernemers uit de maakindustrie beter zicht te krijgen op potentieel sterke clusters in Noord Nederland. Het programma was gestoeld op "Horizon Zuid-Nederland". Het brede appel kreeg een zeer ontvankelijk gehoor. Het georganiseerde bedrijfsleven werd nadrukkelijk opgeroepen de handschoen op te pakken. Stille verwijzingen naar ISP marktsector clusters en de bijdrage van de Noordelijke Ronde Tafel aan het noordelijk politieke klimaat en overheidsbeleid misten hun uitwerking niet.

Hoe verder

Noord Nederland bevindt zich opnieuw op een markant historisch punt. Het succes van het huidige Kompasprogramma is destijds geboren vanuit een eendrachtig opererend collectief van bedrijfsleven en overheden. Met het vaststellen van de strategische agenda voor de periode vanaf 2007 is een nieuw moment aanstaande, waarin markt, kennisinstellingen en overheden elkaar opnieuw zullen moeten aanspreken.

De boodschap voor het Noorden is helder: het is een snel veranderende wereld en niets doen is geen alternatief. Het bedrijfsleven dient in samenwerking met de aanwezige kennisinstututen zijn verantwoordelijkheid te nemen voor innovatieve processen. Genereer vertrouwen, sluit allianties en doe het beter. De oproep aan de overheid: stel je luisterend, faciliterend en ondersteunend op. Marktkrachten moeten leidend zijn bij de te maken keuzes. Wees als overheid binnen dit proces katalysator en bindweefsel bij het verwezenlijken van nieuwe projecten.

Nodig is een toekomstvisie op de kansen voor het Noorden en een gemeenschappelijke marsroute met bijbehorende structuur.

Directe aanleiding is het inzicht dat er geen grootschalige bedrijvigheid kan ontstaan door enkele bedrijven maar dat dit door samenwerking tussen veel kleine(re) dient te gebeuren. Een en ander sluit ook aan bij het document "Pieken in de Delta" (nieuwe rijksbeleid) dat uitgaat van het principe "sturen op sterkten" hetgeen een omslag betekent in de nationale overheidsfilosofie m.b.t. regionaal stimuleringsbeleid. En andere reden is de beperkter inzet van geldelijke middelen specifiek bestemd voor Noord Nederland.

Op basis van bovenstaande is de SEAN van mening dat er een aangepaste adviesstructuur moet worden voortgezet die uitgaat van 2 "advies" lagen; een breedte en een dieptebenadering.

1. **Strategische advisering** (SEAN worden noordelijke SER)
Lange Termijn en over Totaal-beleid.
Gevraagd en ongevraagd advisering aan het DB-SNN of derden.
Input voor advisering komt van adviesaanvragen vanuit het DB/SNN, van derden en op eigen initiatief.
Wederzijds commitment.
Deelnemers: sociale partners, bestuurders/kroonleden en experts uit diverse expertisevelden op verzoek.
Onafhankelijk voorzitter.
Middelen benodigd: voor organisatie van de adviesraad: vergoedingen voorzitter en evt. deelnemers, secretaris/secretariaat.
Middelen nodig voor beperkt onderzoek en stimuleringsfunctie.
Financiering middels SER, KvK's en Provincies (huidige SEAN financiering continueren).

2. **Operationele initiatieven, advisering, implementatie en samenwerking, (zoektocht naar noordelijke groeibriljanten).**
(Onafhankelijke commissies die per cluster/onderwerp werkt, en niet in enige relatie staat tot de SEAN).
- Korte Termijn, praktisch, slagvaardig, snel en effectief conform Horizon aanpak.
 - Levering Input voor strategische advisering.
 - Levering input aan mogelijke dwarsverbanden tussen clusters.
 - Contourplan als Kompas.
 - Initiatief bij bedrijven en kennisinstellingen, overheid als facilitator.
 - Grensoverschrijdend en regio als basis.
 - Onafhankelijke voorzitters uit bedrijfsleven zelf.
 - Projecteigenaren/ klankbordgroepen: draagvlak (Publiek en privaat).
 - Katalysatormiddelen: financiële bijdrage voor opstellen plannen.